

ընդհանուր պիտի դատապարտեն ընդ ձեզ թէ՛ «Աօղոսեանք իրենց յախուռն շարժմամբ գիրենք կործանելէ ի դատ՝ թուրքիոյ բովանդակ Հարոց վրայ Օսմ. տէրութեան կառավարման և վարչական ճնշումներն հրաւիրեցին»:

Վալ. որոց ապագայը դատաստանէն չեն ստակար:

27 յունվ. 1887

(Ստորագրութիւնք)

ՎԻՃԱԿ ԶՄԵԿԱՅԱՔԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՅ

(Շար. եւ վերջ)

Մտնենք մի ուրիշ դասարան:

Դասատուն չգիտեմ ինչ պատճառաւ բարկացած է, արագ արագ կ'երթեւեկէ դասարանին մէջ, կը վախճանք թէ մի գուցէ դպրոցը փլչի, աշակերտք չեն համարձակիր սինչ իսկ աչքերնին վեր առնել գիտնալու համար թէ ո՛ւր կը գտնուին, վա՛յ անոր որ մի բառ սխալ արտասանէ, հայհոյանաց փոթորիկ մ'է կը փռթի դասարանին մէջ, գոռում, գոչում կըսպառնան խեղճ աշակերտին, որ բոլորովին շուարած գիտցածն ալ կը մոռնայ, և իբր մարդակերպ մեքենայ, ըստ հրամանի դասատուին, կենէ գրատախտակին առջեւ որպէս թէ խնդիր մը պիտի լուծէ, աշակերտը տակաւին խնդիրը չհասկցած դասատուն յանկարծ կանոն, կանոն կը պօռայ, իսկ աշակերտը որ նորա լեզուէն երբեք չը հասկնար, մեքենաբար կանոն մը կ'ըսէ, թէ և սխալ, բայց պարտաւորեալ է բան մը ըսել, որպէսզի դասատուին բարկութիւնը ալ աւելի գրգռած չլինի, և որ սակայն բոլորքած այլ և այլ պատուանդաններով կը մկրտէ խեղճ տղան, որ իբրեւ արձան պաղարիւնութեամբ ինք ալ հանդիսատես կը լինի այս ծիծաղաշարժ ներկայացման: Այս ամենը հաղիւ 2-3 վայրկեան կը տևէ:

Դասատուն լաւ կատարեց իր գործը, իսկ աշակերտը կարգ մը զրօ (1) վաստկած եղաւ նօթագրութեան տետրին մէջ:

Գիտական ճիւղերն խիստ սահմանափակ վիճակ մ'ունին, դատապարտելի է այն աշակերտը, որ սահմանեալ շրջանակէն դուրս ո՛ր և է հարցում ստիպուի ուղղել դասատուին իր բնատուր հետաքրքրութիւնը յապեցնելու համար: Միեւնոյն վիճակն ունին նաեւ լեզուադիտական դասերն, որք մի անպայման գրութեամբ կ'աւանդուին, այնպէս որ 5 տարի շարունակ թրքերէն ուսանող մը չկրնար շտկէ շիտակ ձեռագիր մը կարդալ կամ պարզ լսմագրութիւն մ'ընել:

Տակաւին ո՛րչափ զեղծումներ

կան, զորս եթէ հարկ լինէր դրել, բաւական թղթեր մտնուելու պիտի ստիպուէինք (մինչեւ իսկ վարուց և ուսման նօթերն ըստ կանոնի օր ըստ օրէ չեն գրուի), այլ երբ տեսչական այցելութեանց օրերը մտնան, անմիջապէս 2-3 ամսուան նօթերն 1/2 ժամու մէջ կը շարեն կ'երթայ, ինչպէս որ յարմարեցաւ:

Եւ վերջապէս այն, որ ամենէն դէշն է, կամ որ համայն ջանքով ծանօթ է, դասատուաց միմեանց դէմ ունեցած ատելութիւններն են: զորս չեն մոռնար ինքերկայութեան աշակերտաց ևս ի գործ դնել, անվայել շարժումներ և խօսքեր ուղղելով իրարու: Անձնիւր դասատու իւր դասարանին մէջ այլոց ընթացքը կը պարսաւէ. ալ ինչ կը յուսացուի այսպիսի դասատուներէ, որոց ընթացքին անշուշտ պիտի հետեւին նաեւ աշակերտք:

Հայ. Միաց. Ընկ. լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք սոյն վարժարանի վրայ, ի պարտ ու պատշաճ տնօրինութիւն:

✱ ✱

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ, Եւրոպական գործող նախարար Թաւրի փաշայի նախագահութեամբ յանձնախումբ մը կազմուած է յառաջիկայ տարւոյ եւրոպացոյցը պատրաստելու համար: Այս յանձնախումբին անդամ են եւրոպական նախարարութեան վարչական խորհրդին նախագահ Իպրահիմ էֆէնտի, հանրօգուտ շինութեանց և առեւտրական նախարարութեանց համարակալ Սատի պէյ, ընդհանուր պարտուց Բօմիսէր Նազիֆ էֆ., փողերանոցի տնօրէն Սիւլէյման Սուտի էֆ. և համարակալութեան գիւնարի անդամ Հիւսի էֆ.:

Թաւրի քաղաքին իւր այս աւուր թուով կը ծանուցանէ թէ կայսերական կառավարութիւնն որոշեց է արտասովոր Բօմիսէր մը զրկել ի Պուլկարիա, և այս պաշտօնն, Վեհ. Սուլթանին Իրատէով, յանձնուեց է վճարել ատենի ընդհ. դատախազ Բիզա պէյի:

Ն. Վսեմութիւնը Պուլկարական պատուիրակներէն Պ. Կրէքոֆի և Պ. Բալչէֆի ընկերակցութեամբ կամ այս իրիկուն և կամ վաղը մայրաքաղաքէս պիմենի ի Սօֆիա:

Անատուրի երկաթուղեաց գիծերուն շինութիւնն ստանձնելու համար, հոշակաւոր երկրաչափ Պ. Բրէսէլի կազմած ընկերութեան գրամատերերէն Պ. Տօնսնի փոխանորդը՝ երկրաչափ Պ. Բօթար երէկ Վառնայի թրք. թաւրով մայրաքաղաքս հասաւ, և վաղը ներկայ պիտի գտնուի հանրօգուտ շինութեանց նախա-

րարութեան պաշտօնատան մէջ սկսուելիք խորհրդակցութեանց:

Միւս գրամատերաց կողմէ ըստ պատուած փոխանորդները դեռ չեն հասած մայրաքաղաքս:

Եւրոպական նախարար Թաւրի փաշա, նկատելով որ տէրութեան ներկայ եւրոպական վիճակին մէջ երկու կողմէ ամանական առնուլն հակառակ է տնտեսագիտական օրինաց, ինդերը է որ Եւրոպական նախարարութեան յատկացեալ ամանական Օսմանեան գանձուն մէջ մնայ, և ինք կրնայ բաւականանալ Վեհ. Սուլթանին անձնական գանձէն ստացած ամանականով: Ն. Վսեմութեան սոյն խնդիրն ընդունուելով, Եւրոպական նախարարութեան յատկացեալ ամանականի կէսը միայն ստանալ որոշուեց է:

Ամերիկա գտնուող Շընայտըր անուն զինագործարանին տէրը՝ հոշակաւոր Պ. Շընայտըր երէկ Վառնայի թրք. թաւր շոգենաւով մայրաքաղաքս հասաւ:

Կ'ըսուի թէ յիշեալ գործարանագետին Պօլիս գալուն գըլխաւոր նպատակն է եղբի իւր գործարանին մէջ պատրաստած նորահնար թնդանօթներէն օրինակ մը կայսերական կառավարութեան ներկայել: Այս թնդանօթն քանի մ'օր առաջ իւր ռուսներով մայրաքաղաքս հասած է արդէն:

Սաստեթ լրագիրը, Տպագրական Տեսչութեան հրամանաւ, անպայման կերպիւ դադրեցաւ հրատարակութենէ: Սոյն դադարման պատճառն են այն բուռն և անվայել յօդուածները, զորս յիշեալ թերթը, հակառակ իրեն եղած պաշտօնական ազդարարութեանց, կը շարունակէր հրատարակել Միդան լրագրին դէմ:

Թաւրի կը ծանուցանէ թէ Սուլթան-Պաշայի իրողը բանող Մուսթաֆա անուն խոհարար մը դանակով ինքզինք քանի մը տեղէ ծանրապէս վիրաւորելով անձնասպանութիւն փորձեց է:

Բերա բնակեալ Էլէնդօ անուն Յոյն մանկաբարձ մը երէկ Գանտիլի երթալու ատեն, կամուրջին վրայ ինչալով յանկարծամահ եղաւ:

Հապէշիտանի Յովհաննէս թագաւորին զօրաց ձեռք գերի իյնող Սալէնպէնի կոմսը փետրվար 13ին Մասովա հասեր է, Բաս-Ալիւլայի կողմէ առաջարկութիւններ տանելով:

Այս վերջինը կը պահանջէ որ Կէնէ զօրապետը Մուհամմէտ Պէյ Եգիպտացի մը իրեն յանձնէ, որ Խալապոլը վրայ յարձակում ընելու համար պրգուեր է Հապէշները կեղծ տեղեկագրերով: Մուհամմէտ Պէյ այժմ Մասովա կը գտնուի:

Կէնէ զօրապետը պատասխանեց է թէ կը հաւանի սոյն անձը Բաս-Ալիւլայի յանձնել եթէ Սալէնպէնի կոմսը և իւր ընկերք ազատ թողուին:

Խալապոլ ուղեւորը Ասմարա վերադարձեր է սոյն պատասխա-

նը Հապէշ զօրավարին տանելու համար:

Նէկիւս Ասմարա չէ հասեր հակառակ հրատարակեալ զրոյցին: Կ'երեւի թէ իւր ի Մասովա յառաջխաղացութեան լուրը ստոյգ չէ եղեր:

Խալիւս լրագիրը կը գրէ թէ Սալէնպէնի ուղեւորը Մասովայի հրամանատար Կէնէ զօրավարին և միւս իշխանութեանց հետ լաւագոյն վիճակի մէջ չէ:

Այս պատճառաւ Սալէնպէնի կոմսը յունվար 24ի դէպքերէն առաջ իւր ի Մասովայէն մեկնումը փութացուց:

Իւր կինը միշտ ի Հռոմ կը գտնուի, որ բոլոր զօրագնդին ձերբակալութեան լուրն առնելով հիւանդացեց է, այնպէս որ շարունակ կը նուաղի և իւր ամուսնոյն աղատութենէն յուսահասած է:

Ընտանեաց բարեկամներ յորդորեր են որ իւր քեռայրին քով երթայ ի Մօտէն, սակայն նա մերժեց է ըսելով թէ իւր ամուսնոյն վրայ աւելի շուտ տեղեկութիւն կրնայ ստանալ ի Հռոմ:

Կէնէ զօրավարը Հռոմի պատերազմական գործող նախարարին հաղորդած է Սաադիի կըռւոյն մէջ սպանեալ կամ վիրաւորեալ Խալապոլը ճիշդ ցուցակը, 1 տեղակալ զնդապետ, 4 հարիւրապետ, 1 հարիւրապետ բժիշկ, 11 տեղակալ, 1 տեղակալ բժիշկ և 5 փոխ տեղակալ սպանուեց են, իսկ 1 սպայ միայն վիրաւորուեց է:

Մայրաքաղաքի Գերմանական դեսպան Պ. Ռատովիձ նախընթաց իրիկուն փառաւոր ճաշ մը տուաւ տիկին Էմէ Էհրէնօվի և օրիորդ Խալ Էհրէնօվի նշանախօսութեան առթիւ: Ճաշէն վերջը պար տեղի ունեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցան գլխաւորապէս դեսպանք և դեսպանատանց պաշտօնեայք:

Սելանիի գաւառին Բէօբրիւլի քաղաքին ժողովուրդը երեք հազար Օսմ. ոսկի հանգանակեր է սոյն քաղաքին մէջ զօրանոցի շինութեան համար:

Դէքուչի երեւելիք ալ զօրանոցին շինութեան համար հարկ եղած փայտը և ատաղձը հայթայթեց են:

Պուտա-Բէյթի պաշտօնական լրագիրը փետր. 15ին հրամանագիր մը հրատարակեց է որով կը ծանուցանէ թէ ելեւմտից նախարար Յարարի կոմսը պաշտօնէ դադարած է և անոր յաջորդած է Պ. Թիճա:

Կայսերական ծովային գործող նախարարութեան համար յԱլգիւս յանձնարարեալ երկու ծովառմարակիրներու շինութիւնը աւարտեց է, որոց փորձերը կատարուելով, ի մտոյ մայրաքաղաքս պիտի հասնին: Օսմ. ծովային պաշտօնատունը 7 առաջին կարգի, 4 երկրորդ կարգի, 1 երրորդ կարգի, և 2 ներքնածովեան, ընդ ամենը 14 ծովառմարակիր ունի այժմ:

(1) Դասատուք ընդհանրապէս այս կերպով համոզուած են թէ աշակերտը սորված կը լինի իր դասը կամ տեղած իր բարքը:

—Եւֆրատի կառավարիչը Իտալիոյ գահաժառանգ իշխանին ի պատիւ փառաւոր պարահանդէս մը տուեր է, քաղաքին մէջ լուսավառութիւնը տեղի ունեցեր են նոյն իրիկունը:

—Լոնտրոյէն մայրաքաղաքս եկող Մօրօքքա Անգլիական շոգենաւուն մէջ խուզարկութիւնք եղեր են երէկ առաւօտ: Մայրաքաղաքիս նաւահանգստի վարչութիւնը իմանալով որ զէնք կը գտնուի սոյն շոգենաւուն մէջ, իւր քարտուղար թարգման Եօրկիատիս էֆէնտին զրկեր է քըննութիւն կատարելու համար: Եօրկիատիս էֆէնտի թնդանօթ մը և մի քանի ռուսներ գտեր է որք կայսերական կառավարութեան չեն պատկանիր եղեր: Հետեւաբար նաւահանգստի վարչութեան պաշտօնատունը փոխադրուեր են բարձրագոյն հրամանի սպասելու համար:

—Նախընթաց իրիկուն Պօլսոյ կողմը Մօլլա կիւրանի թաղը Ռիւշտի էֆէնտի տունը գողեր մտնելով, այս վերջնոյն որդին 18 տարեկան սենեկէն դուրս ելաւ աղմուկին պատճառը հասկնալու համար: Եւ ահա գողի մը դիմաց գտնուեցաւ, որ ձեռքը բռնած երկաթի կտորով մը երկտասարդին թեւին զարկաւ: Խեղճ երկտասարդին թեւը քանի մը տեղէ կտորեցաւ:

—Կը ժանուցանեն թէ Երուսաղէմի Յունաց Պատրիարք Մօնսինեօր Նիկողիմոս հիւանդացեր է:

—Մայրաքաղաքիս անգլիական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Ֆան որ իւր կնոջ հետ Եգիպտոս դացած էր, նախըն-

թաց օր մայրաքաղաքս վերադարձաւ:

—Վիքթօրիէօզ Ֆրանսական նաւը Սէլանիկ հասեր է: Մարքէտաք կոմսը Սէլանիկի ֆրանսական հիւպատոսին հետ կուսակալին և զինուորական հրամանատարին այցելութեան դացեր է, որք փոխադարձ այցելութեամբ պատուեր են Ֆրանսացի ծովակալը:

—Հալէպ հրատարակեալ լրագիր մը կը գրէ թէ տեղացի Մէհմետ Ալի Պէն-Տաուտ անուն անձ մը զօրանալու պէտք ունենալով, խոտերու եւ ուրիշ նիւթերու բաղադրութեամբ տեսակ մը օղի պատրաստեր եւ զայն խմելէ վերջը մեռեր է: Դժբաղդ մարդուն կինը եւ զաւակներն ալ սոյն բաղադրութենէն խմելով, միւս աշխարհ դացեր են:

—Մանասթըրէն կը գրեն թէ 20 000 դէկն եւ 5 զինուորական կրկնոց սոյն քաղաքէն Բրիգէր զրկուելով 3 ժանտարմաներու միջոցաւ, ճամբան աւազակները վրանին յարձակեր եւ դրամն ու կրկնոցները գողցեր են: Ոստիկանութիւնը սոյն դէպքն իմանալով ոստիկաններ զրկեր է աւազակաց ետեւէն որք անոնց գտնուած տունը պաշարեր են, աւազակը կրակ ըրեր եւ ոստիկանաց տասնապետը սպաններ են, սակայն յաղթութիւնը ոստիկանները չահեր են որք երկու աւազակները վիրաւոր վիճակի մէջ յաջողեր են բռնելու: ասոնցմէ մին մի քանի վայրկեան վերջը մեռեր է: Գողցուած նիւթերը չեն գտնուեր:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՕՍՄ. ԲՅՆՍՈՒՄԷ

Երէկ երեկոյ գոց..... 45 7
Այս առաւօտ բացուեցաւ... 45 —

ԻՍԹԻԳՐԱՆԸ ՏԱԽԻԼԻՑԷ
Այս առաւօտ 41 25

ԲԱԺՆԵՏՈՄՈՒՔ

Թրամուէյ..... 280 —
Բուսնիլի երկաթուղի... 32 3/8

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օտանեան ոսկի.... զը... 100 —
20 Գրանքնոց..... 87 36
Անգլիական ոսկի.... 111 2
ԲՅՆԻՍԻԼԻԿ..... 90 24
Բրիտիկ..... 51 20
Բուսնիլի երկաթուղի... 9 92
Արծաթ..... 80 10
Ֆիօրին..... — —
Մէհմետարծ (տարբ.)... 107 25
Վեցնոց..... 102 —
Հինգնոց..... 102 —
Մէթալիք..... 99 —
Գաւորդ..... 106 10
Մանր մէճիտ..... 104 25
Թաւալիյ..... 21 15

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կը լսեմք թէ մայրաքաղաքիս ընդհանուր պարտուց վարչութիւնը մտադիր է եղեր 2000 ոսկոյ գումար մը փոխ տալ Արսլանպէիկի հրկիզելոց, այրեացաւեր չեւամանոցները վերաշինելու համար:

Յառաջիկայ երկուշաբթի օր Խառն Ժողով հրաւիրեալ է, Պէշիկթաշի Աղզ. Կերեզմանատան խնդրոյն վերջնական տնօրէնութիւն մ'ընելու համար ըստ ռոյճման Աղզային Ժողովոյ:

Բարեկշիւատակ Կիւլպէնկեան Սերովքէ էֆէնտի մահուան տարեդարձին առթիւ Հոգեհանգիստ կատարեցաւ երէկ Աղզ. Հիւանդանոցի մէջ և այս առթիւ սեղան մը տրուեցաւ բոլոր պատրաստարեւոյ:

Հանդուցելոյն զաւակունք և պարագայը ներկայ էին արարողութեան:

Թօքաբուր քարոզիչ Դեր. Մովսէս վարդապետ Կէօմրիկիճեան վաղը Ս. պատարագ պիտի մատուցանէ թաղին եկեղեցին:

Երէկ ազգային-եկեղեցական տօնին առթիւ Բ. Հիսարի քարոզիչ Արթ. Ամբակում վարդապետ մասնաւոր կարգադրութեամբ Ս. Պատարագ մատուց, որուն ներկայ գլխունեցան խմբովին Բօպէրթեան վարժարանի Հայ ուսանողը, որոցմէ ոմանք անձնուիրաբար կը վարեն թաղային վարժարանի Հոգաբարձութեան պաշտօնը:

Յաւարտ կրօնական արարողութեանց, ատենաբանութիւնք տեղի ունեցան, որոնցմէ վերջ նախագահ Հայր սուրբը ջերմ բարեմաղթութիւններ ընելով վասն երկարութեան կենաց մեր Օգոստոսիա Սուլթանի, փակեց հանդէսը:

Բօպէրթեան վարժարանի Հայ ուսանողը իրենց կողմանէ մեծածախ սեղան մի կազմակերպած էին Աղզ. վարժարանին մէջ, որուն ներկայ գտնուեցան վարժարանի աշակերտք եւ թաղեցիկներն ոմանք, ճաշ աւարտեցաւ ցաւառիթ դէպքով մը, որ ամեն բարեկարգութիւն եւ չքեղութիւն խանգարելով Բօպէրթեան ուսանողաց զգացած ուրախութիւնը ի տրամութիւն փոխարկեց:

Եւա խորապէս յարեալ էր Տօքթօրին, ըսինք այդպէս լինելը, հազար և մէկ դուշակութիւններ կընէր: Բայց երբ տեսաւ որ Ֆրանք ապահով ձայնիւ մը իւր մօտալուտ առողջութեան վրայ կը խօսի, իսկոյն տփռոյն ժպիտ մը երեւցաւ շրթանցը վրայ և ինք իւր սիրելի վերաւորելոյն ձեռքն սեղմեց:

—Այո՛, ըսաւ քաղցր մեղմադճոտութեամբ, պէտք է որ շուտով առողջանաք, որովհետեւ, զիտեմ թէ ձեր տառապանքն զմեզ թշուառ պիտի ընէ:

- Ձերի՞նք, Եւայ:
- Իմ, և ուրիշի մ'ալ:
- Ո՞վ է այդ:
- Ձգտա՞ք:
- Կը հասկնա՞մ:
- Ապերախտ:
- Ի՞նչ ըսել կուզէք:
- Ձեզ կը սիրեն:
- Ժանն, յարեց Տօքթօրն ճիշ մ'արձակելով:
- Վերջապէ՞ս:
- Տեսա՞ք զինքը...:
- Այո՛, բարեկամ: Այս առաւօտ եկաւ, խեղճ աղջիկը դողդոջուն և վրդովեալ էր, հոս եկաւ ուր ըլլալնիդ հասկնալու համար:
- Եւ իրեն խօսեցա՞ք:
- Երկար ատեն: Այդ տղեկը սիրուն պարզ և համակրելի է: Մարդ իւր կեանքին մէջ տարօրինակ

—Ձե՛ս խմեր... դաւաթդ միշտ լեցուն է:

Քառուփի դէմքը կարմրացած էր և կուրծքը կը հեւար: Գաւաթը կլլեց առանց բառ մ'ըսելու և խռովեալ աչօք Բիքատէլի նայեցաւ:

—Շարունակէ՛, շարունակէ՛... յարեց խանդավառ ձայնիւ մը:

—Ուրեմն կուզե՞ս որ ըսեմ քեզ այն դադափաւրը զոր ունեցայ, զքեզ մանկան այդքան յարեալ տեսնելով:

—Խօսէ՛:

—Կ'ըսէի ինքնին. Քառուփ եկընիկ մ'է... Կը սիրէ տղեկը այնպէս իբր թէ իրենը եղած լինէր: Կը տածէ նորա վրայ սէր և համակրանք և եթէ իրեն տեղը ըլլայի, զգուշութիւն ի դործ պիտի դնէի: որովհետեւ ըրածը խոհեմութիւն չէ:

—Ինչո՞ւ:

—Որովհետեւ Ժանն իրեն աղջիկը չէ, և օր մը կրնայ կորսնցնել զայն:

—Ո՞վ պիտի առնէ իրմէ:

—Կրնա՞մ գիտնալ...:

—Կուզե՞ս:

—Ե՛ս... յիմար եմ... Ի՞նչ պիտի ընեմ:

—Բայց ո՞վ կրնայ ըլլալ:

Վերջապէս քու աղջիկդ չէ, և եթէ ուզես... Քառուփ ոտմամբ մը ոտք ելաւ, և բարկութեամբ արմուկները վոցեց: Քրտինքն կը հոսէր ճակատն ի վար: Արեւալ էր: Իր աչքն բարկացայտ էին: ատելութեան ակնարկներ կ'արձակէր:

ՏՊԱԳՐԱՏՈՒՆ ԵՒ ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ

Մ. Կ. ՍԱՐԸԵԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ ՄԵՐՃԱՆ ԶԱՐԵԸ ՐԻՒՇՏԻ ԷՖԵՆՏԻ ԽԱՆԻ ԿԻՑ

ՀԱՅԵՐԷՆ, ՏԱՃԿԵՐԷՆ, ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ, ԱՆԳՂԻԵՐԷՆ, ԻՏԱԼԵՐԷՆ, ՅՈՒՆԱՐԷՆ, ՀՐԷՐԷՆ ԼԵԶՈՒԱՑ.

Դիւր. Տեւրակ. Նամակ. Աղբ. Նամակաց հասցեներ. Այցեւորամբ. Վաճառականական Նմոյք. (Փաթուռ) Հարսանեկան Նամակներ. Ինչպէս մահաղբեր. Ընկերութեանց վերաբերեալ հաշուեցուցակք. Կանոնագիրք և տոմարակք վերոյիշեալ լեզուներով կը տպագրուին:

Սոյն տպագրատուները որ դիմ տարիներէ 'ի վեր ամենայն կանոնաւորութեամբ կը շարունակուի, ուր այս անգամ վերոյիշեալ բոլոր լեզուաց տառերը նորոգ պատրաստուած են՝ ըստ առաջնոյն պիտի գոհացնէ իրեն դիմող յաճախորդները:

Գաւառներէ եկած բոլոր յանձնարարութիւնք ամենայն ճշգրտութեամբ կը կատարուին նոյն խալ յատուկ թղթատարի ձեռամբ:

Վերոյիշեալ լեզուաց թարգմանութեան եւ կանոնաւորութեանը մասին տպագրատուներս դիւրութիւններ պիտի ընծայէ:

ԳԻՆԵՐԸ ԶԱՓԱԽՈՐ ԵՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ
ԵՐԿՐԱԶՄՓՈՒԹԻՒՆ

Աշխատասիրեաց
Վահան Ս. Հապարապետեան
Հետեւողութեամբ
Ժ. Տալսէմի

Սոյն դասագիրքն, որ հանրա-
ծանօթ չափազանց կողմէ գնա-
հատուած է, ցարդ հրատարակուած
երկրաչափութեանց վրայ մեծ առա-
ւելութիւն ունի ոչ միայն իւր սահ-
մանաց ճշգրտութեամբ այլ եւ արուես-
տական բարեբաւ ընտրութեամբ:

Կեդրոնատեղին է Պօղոսեան դը-
րատուն Զաքարիա-Կոզմա թիւ
56.

Գին 8 դահեկան:

ԽԱՌՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ
ՈՒ ՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Գրեց. — Կիրակոս Ս. Ղազանճեան

Կը ծախուի 6 դր. ի ամեն հայ
դրամաւաւաց քով:

ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ ՄԵՐ
Հայ վարժիչք եւ Կրթարանք
ի Կ. Պոլիս
Գրեց. — Յ. ՈՍԿԱՆ

Կը ծախուի ի նպաստ Ազգ. Հի-
ւանդանոցի 5 դահեկան:

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՑ

Կ. Պօլիս Թանգիգ Էօնիս փողոց թիւ 56
ճիշդ, դիմ առ, դիմ աղբիւրին
(Հաստատեալ 1 օգոստոս 1885)

Վաճառատանս մէջ կը ծախուի
նըպարեղէի վերաբերեալ ամեն
տեսակ ընտիր ապրանք՝ փոքր
թէ մեծ քանակութեամբ, և օր-
նաբար և թէ երաշխաւորեալ
վճարմունք կ'ընթիւն:

Մեք. Տեւրակեան

ԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՑԵՏՈՄՍԻ

Լաւագոյն քաւթօնի
վրայ ամէն լեզուաւ կը
պատրաստուի ի գին 100
հատը 10 դահ. պէտք
ունեցողները պէտք է
գիմեն Գ. Պաղտատուեան
տպարան, Յակոբեան խան
13 Կ. Պոլիս.

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՈՐԷՆ
Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

— 226 —

Թախարդի մէջ բռնուող գաղանի մը նման գլուխը
շարժեց:

Բիքատէլ վախցաւ:

—Օ՛հ, խելքդ գլուխը ժողովէ՛, ըսաւ, կը կար-
ծէի թէ կը թեալ ես, և Գրուաղիյի քու նկատ-
մամբ ինձ ըսածին նայելով...

—Գրուաղիյի՛ն...:

—Բեղի առոր վրայ խօսեցաւ:

—Ինքն...:

Նախկին երկաթագործին երկու արմուկներն
ինկան սեղանին վրայ մի այնպիսի աղմկաւ գոր յա-
ռաջ կը բերէ սալին վրայ իյնող երկու մուրճերու
հարուածն:

—Ա՛հ... հիմայ կը հասկնամ, գոչեց ջանալով
ծածկել իւր արբեալ վիճակը, և կատկած ունիմ
թէ՛ թշուառականի գեր մը չկատարես:

—Ես:

—Եւ եթէ բարկութեանս ակամջ դնէի...

—Բայց կերդնում...

—Օ՛հ, մի վախնա՛ր, ըսաւ Գառուռ, դու վը-
տանգաւոր անձ մ'ես, քեզի չպիտի դպչիմ. կատա-
րած խողով կը տեսնեմ. և մէջէն ստակ առած ըլ-
լալու ես ուրպէս զի կարենաս վճարել խմածներուս
դինը:

—Գառուռ... ըսել ուզեց Բիքատէլ:

—Գառուռ չայս գործին մէջ չէ, ըսաւ, թըշ-
ուառական մը դըբդ իրեն խաղալիկ ըրած է: Ժա-

— 227 —

մանակն ամէն ինչ ինձ պիտի իմացնէ, եթէ Աստ-
ուած կամենայ, այն ատեն վա՛յ ձեր երկուքին:

Գառուռ շուտով մը հեռացաւ առանց ետին
նայելու:

Մինչ այս դէպքն կանցնէր, Եւայ նստած էր
Տօթթօրին անարին քով որ չէր կրնար տեղափո-
խութիւն ընել և զոր դժբաղդ կ'ընէր չէր ուզեր թօ-
ղուլ: Իր գալուստէն ի վեր մի քանի ժամեր սա-
հած էին, յորս վերաւորեալը քիչ մը խօսած էր:
Ընկճեալ և թմրեալ էր և հաղիւ կը բանար աչերն
Եւան դիտելու համար: Մերթ ընդ մերթ կեանքն
վերստին կը մոնէր իւր երակաց մէջ և ուրով վեր
ելնել կը փորձէր:

—Ո՛հ, շարաթ մ'ես ապրիլ հարկ է, կ'ըսէր,
անոր համար... այն թշուառին համար որ երկրի
վրայ ինձ կ'սպասէ և կը տառապի, և բանակա-
նութիւն կը խնդրէ...

Թօպիլի բերած սրուակին մէջէն գեղի մի քանի
կաթիլներն զինքը փոքր ինչ վերականգնացուցին:
Նոյն իսկ ինք որոշած էր այդ դէպքը:

—Եթէ այդ հեղուկը տկար է, վիճակս փոան-
գի մէջ է:

Այն օրէն ի վեր վիճակը բարւոքած էր: Իւր
վէրքն կը նեղէր զինքը բայց ջերմն կը տկարանար,
դառանցանքն կը դադրէր, գլուխն սկսած էր թե-
թեւեալ:

—Ութը օրէն ոտք պիտի ելնեմ, ըսաւ Եւայի,
սը զինքը կը դիտէր արտասուաթոր աչօք: